

PERUCHO TRASPASSA EL MIRALL

Comparteixo la tristesa per la desaparició de Joan Perucho amb el poeta Joan Gràcia i amb Pepe Ribas, durant tants i tants anys ànima d'Ajoblanco. Ribas ens ofereix una incessant pluja d'imatges i d'idees, a la qual no pot assistir Julià Guillamon, que ha estat el principal especialista del pare de *Les històries naturals*. Perucho, que va ser un supervivent de tantes cuites, es va mantenir viu per dues coses: la curiositat i la fe, paraules que es poden interpretar com a sinònimes. I per aquest motiu va convertir la seva vida en una obra d'art, de la qual ell era simplement el pilot, el timoner, el mèdiu... Perucho ha passat per la nostra existència deixant rastre. Les converses interminables al seu pis de l'avinguda República Argentina podien passar de l'última guàrdia a la bateria antiaèria del Carmel -on va servir com a artiller per a la República per després haver-se d'incorporar a l'exèrcit franquista en l'ofensiva a Menorca- fins a les papelles invertides dels vampirs o la visita a infinitat de primeres edicions que el nostre poeta mimava mentre explicava que la seva mare li feia deixar els llibres vells a la finestra perquè s'aïregessin i no portessin malalties. I una malaltia incurable li van contagiar els primers llibres al jove Perucho, la passió per la cultura, que va fer que la seva vida anés indissociablement unida al paper: a través de la lectura, de l'escriptura i de la conversa, on era una autèntica exhibició de saber. La conversa, sempre en to amable, el feia alterar-se en el moment de buscar i trobar ràpidament un tractat de demonologia o de la Inquisició o una primera edició d'un poeta del 27 o dels seus estimats Carles Riba i Eugeni d'Ors, dels quals recordava els consells com si li haguessin dit abans-d'ahir i ens els repetia com a herència.

Perucho era motivava a llegir, a estimar el llegat de la tradició, essent, a la vegada, un transgressor, un fill també del surrealisme. I aquesta seria una de les claus de la seva obra, un amor per la cultura que anava associat a entendre el món des del vitalisme, des de

El gran irradiador

DAVID CASTILLO

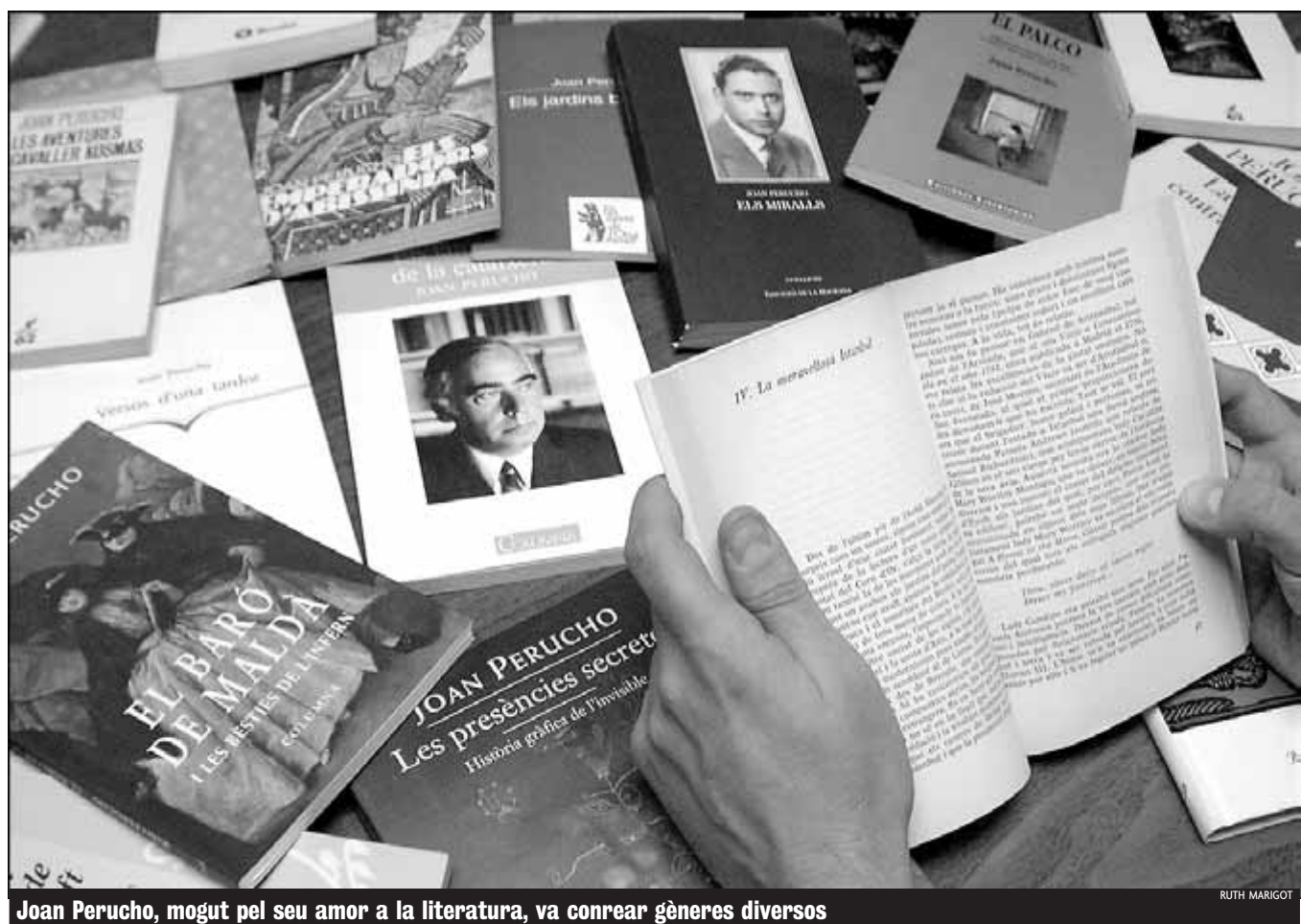
Escriptor i crític literari

l'humanisme, lluny del nihilisme o del cinisme tan presents en els ambients intel·lectuals. Dins la biblioteca, Perucho es trobava com un miner en una mina de diamants. Era com si tots aquells escriptors que l'envoltaven de dia i de nit l'acompanyessin per fer-li més agradable l'existència. A més, va ser un pont entre la tradició postsimbolista i les noves generacions, des dels Ofèlia Dracs fins als grups insurgents del pop, de la contracultura, de la psicodèlia i de l'*underground*. L'assaig de

Guillamon *Joan Perucho i la literatura fantàstica* és el paradigma de la lectura estimulante que provocava Perucho. Com un gran irradiador, el nostre poeta va ser un dels que va treure la literatura catalana de l'armari, va influenciar diversos grups contraculturals peninsulars i va ser l'autor català contemporani més traduït a l'estranger. Per què? Potser per la combinació justa entre imaginació i erudició, per l'equilibri entre la ficció i la poesia, fil conductor de tots els gèneres que va

conrear, de tots els mons on es va enlluernar. Una fulla d'arbre al cementiri de Baltimore el podia impulsar a escriure poemes i articles sobre l'ànima d'Edgar Allan Poe, perquè Perucho creia en l'home però també en els esperits, la religió, els fantasmes, el misteri i el més enllà de la vida. Una porta tancada, una admonició de la naturalesa o la mort d'un animal el podien dur al reialme de la fantasia, als racons on adorava les estones per badar, a les quals fins i tot va dedicar un llibre de versos: "Al meu temps perdut".

Impossible no recordar-lo a la sala, entre els quadres de la primera època de Tàpies i de Joan Ponç, invocant l'obra de Cirlot i gestant en cada moment una mitologia que el transcendirà: "M'interessa el que hi ha darrere els miralls de la vida". Adéu, mestre.

Joan Perucho, mogut pel seu amor a la literatura, va conrear gèneres diversos

RUTH MARIGOT

EN EL RECORD

Jordi Pujol, president de la Generalitat: "La seva dimensió en l'espiritualitat i el pensament de Catalunya era important. Va ser un home de molta qualitat i un cas una mica particular dins de la literatura catalana. Es va moure pels paratges de la mística, la màgia i el misteri. Està bé que a Catalunya toquem de peus a terra, però també s'han d'explorar altres terrenys com ho ha fet Joan Perucho".

Martí de Riquer, filòleg i historiadore: "Lamento la pèrdua d'un amic íntim. Va ser un gran escriptor de les lletres catalanes".

Teresa Pàmies, escriptora: "Tenia una imaginació fabulosa. Admirava sobretot la seva faceta com a poeta. El poemari *Sota la sang* perdurarà en el futur".

Emili Teixidor, escriptor: "Era un artista fantàstic. Lamento que la cultura

catalana es quedi amb una veu menys i sense un escriptor ple de fantasies".

Paco Candel, escriptor: "Va ser un autor de referència en el gènere del realisme màgic literari abans que ho fos Gabriel García Márquez. Era un gran fabulador".

Carme Riera, escriptora: "És una pèrdua molt important per a les lletres catalanes ja que era un dels grans que quedava. Era un autor que enllaçava tradició i modernitat en la línia de Foix".

Josep Maria Castellet, editor: "Va ser un escriptor infatigable, un dels homes més imaginatius de la literatura catalana actual i un dels grans escriptors de finals del segle XX. El seu món creatiu estava poblat de fets fantàstics que, malgrat això, donaven una dimensió lúdica i a vegades tràgica de la vida".

Francesc Parcerisas, poeta i director de la Institució de les Lletres Catalanes: "Perucho era un home totalment irrepertible perquè va tocar tots els gèneres, des de la poesia fins al disseny industrial, passant per la novel·la, la botànica i la gastronomia, entre d'altres".

Jordi Puntí, escriptor: "Va anar a contracorrent en una època, els anys 60 i 70, en què primava la literatura de realisme social i ell anava pel camí de la literatura fantàstica. Ell deia que tota la seva obra era una reacció contra el racional i el que m'interessa d'ell és la seva capacitat de crear un món imaginari en un moment en què ningú es preocupava de fer-ho".

Robert Saladrigas, escriptor: "És un escriptor realment important, mal valorat. El més important que ha donat aquest país al món de la imaginació. Els seus llibres segueixen tenint una frescor

natural increïble. La seva poesia, encara que menys coneguda, em sembla realment important".

Jordi Vilajoana, conseller de Cultura de la Generalitat: "Perucho ha estat una de les personalitats més singulars de la cultura catalana del segle XX. La seva gran imaginació es reflectia en una literatura, traduïda a 20 llengües, protagonitzada per la màgia, les plantes màgiques, els vampirs, els autòmats i els sants del desert".

Ferran Mascarell, regidor de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona: "Era un home de gran potència creativa. La particularitat de Perucho li venia d'una cultura enorme, de la combinació d'erudició i fantasia, de la imaginació portentosa com a fabulador i poeta i de la capacitat de no perdre mai el gust per la divulgació i la realitat quotidiana".